

РЕЦЕНЗІЯ

**кандидата психологічних наук, доцента, доцента кафедри психології
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
Шеленкової Наталії Леонідівни на дисертаційну роботу
Горенко Мар'яни Вячеславівни «Гендерні особливості формування
готовності майбутніх психологів до здійснення професійної кар'єри»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
зі спеціальності 053 Психологія**

Однією з актуальних проблем сучасної освіти є професійна підготовка фахівця-психолога, професійні вміння якого відповідали б нагальним потребам суспільства. Спеціальність психолога є особливою, яка вимагає від людини високого рівня вихованості, внутрішньої та зовнішньої культури, зразкового володіння собою. Сучасна система вищої освіти покликана створювати відповідні умови для підготовки компетентного фахівця, орієнтованого на постійний професійний розвиток, самовдосконалення, що забезпечить у подальшому високий рівень конкурентоспроможності, професійної мобільності, продуктивності професійної діяльності і, як наслідок, кар'єрне зростання та самореалізацію.

Обґрунтованою і логічною є структура дисертації, яка презентована вступом, трьома розділами, висновками до розділів, загальними висновками, списком використаних джерел, додатками, що відповідає вимогам щодо дисертаційних досліджень на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Аспірантка на достатньому науковому рівні обґрунтувала вибір теми, її актуальність, визначила мету, завдання, об'єкт, предмет, аргументувала використання обраних методів дослідження.

Авторка поставила перед собою мету - визначити гендерні особливості процесу формування психологічної готовності майбутніх психологів до здійснення професійної кар'єри.

Відповідно вперше проаналізовано зміст, структуру та рівень сформованості психологічної готовності майбутніх психологів до здійснення майбутньої професійної кар'єри в залежності від гендеру; розроблено, обґрунтовано та експериментально перевірено програму формування психологічної готовності майбутніх психологів до здійснення професійної кар'єри з урахуванням гендерних особливостей цього процесу; уточнено зміст ключових понять дослідження «кар'єра», «професійна кар'єра» «психологічна готовність», «психологічна готовність майбутніх психологів до здійснення професійної кар'єри».

До позитивних моментів дисертаційної роботи слід віднести ґрунтовний аналіз концептуальних підходів дослідження феномену кар'єри та специфіки майбутньої професійної діяльності психологів.

Досить вагомим результатом дисертаційного дослідження є розробка та апробація програми формування психологічної готовності майбутніх психологів до здійснення професійної кар'єри.

Не викликає сумніву і практичне значення одержаних результатів. Основні положення, викладені в дисертації, можуть використовуватися при розробці науково-практичних рекомендацій психологами та педагогами закладів вищої освіти для створення та удосконалення умов оптимізації процесу формування психологічної готовності майбутніх психологів до професійної діяльності, в індивідуальній та груповій роботі зі здобувачами в процесі навчання в ЗВО, а також науково-педагогічними працівниками у процесі викладання навчальних дисциплін «Психологія праці», «Гендерна психологія», «Психологія професійної кар'єри», «Психологія професійної діяльності», «Психологія управління».

Позитивно оцінюючи в загальному дисертаційне дослідження Горенко М.В., необхідно зупинитися на моментах, які носять рекомендаційний та дискусійний характер:

1. Дисертаційна робота безумовно виграла б, якби авторкою було розроблено структурно-функціональну модель психологічної готовності майбутніх психологів до здійснення професійної кар'єри (з врахуванням їх гендерних особливостей).

2. Вважаємо за необхідне зазначити, що підрозділ 3.1 «Обґрунтування та розробка програми тренінгу «Формування психологічної готовності майбутніх психологів до здійснення професійної кар'єри»» містить інформацію щодо розробленої автором програми, спрямованої на формування психологічної готовності студентів до здійснення майбутньої професійної кар'єри. Дослідниці бажано було б конкретизувати форми самостійної роботи та комплекси творчих завдань, які виявились найбільш ефективними у процесі реалізації тренінгу.

3. В п.1.3. здійснено ґрунтовний аналіз понять «гендер», «гендерна ідентичність», гендерних психологічних теорій та концепцій, проте варто було б ширше розкрити їхнє врахування при організації підготовки майбутніх психологів до здійснення професійної кар'єри.

Варто зазначити, що зроблені зауваження не знижують наукової і практичної цінності здійсненого дослідження, яке є ґрунтовною працею, і характеризує Горенко М.В. як наполегливу і досить зрілу науковицю, здатну осмислено підходити до дослідницьких завдань.

Основні положення й результати дисертаційного дослідження викладені у 18 публікаціях авторки, з них 8 у наукових статтях у фахових виданнях України з психології і 2 – у зарубіжному виданні, 8 – апробаційного характеру.

Аналіз дисертації та опублікованих праць дає підстави для висновку про те, що дисертація Горенко Мар'яни Вячеславівни «Гендерні особливості формування готовності майбутніх психологів до здійснення професійної кар'єри» є завершеною, самостійно виконаною науковою працею, що має вагомe теоретичне і прикладне значення, заслуговує позитивної оцінки, відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12 січня 2017 р. (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України від 03 лютого 2017 р. за № 155/30023) та п.10 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 № 167 (із змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022).

Рецензент,
кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології
Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини

Наталія ШЕЛЕНКОВА

ОСОБИСТИЙ ПІДПИС	
<i>Н. Шеленкова</i>	ЗАСВІДЧУЮ
Завідувач канцелярії	УДПУ <i>[Signature]</i>
<i>Т. Ківчинок</i>	
" 04 " 11	200 <i>dd</i> р.